

Aan: College van Burgemeester & Wethouders Gemeente Groesbeek
Postbus 20
6560 AA Groesbeek

Betreft: bezwaarschrift tegen aanleg fietspad spoorkuil

Groesbeek, 21-02-2014

Geacht college

In verschillende gesprekken tussen gemeente Groesbeek met RAVON en Werkgroep Milieubeheer Groesbeek in 2013 en begin 2014 hebben we duidelijk proberen te maken hoe belangrijk de spoorkuil is voor de aanwezige reptielenfauna. Een doorgaand verhard fietspad in de spoorkuil vormt een bedreiging voor die soorten. De door de gemeente voorgestelde compenserende maatregelen geven volgens ons onvoldoende garanties voor het niet aantasten van de populaties en de Gunstige Staat van Instandhouding (GSVI). Omdat de gemeente volhardt in een variant maken de WMG en RAVON officieel bij het college bezwaar tegen het aanleggen van een verhard fietspad pal langs de spoorlijn tussen Mulderskop en de dorpskern van Groesbeek. Het gaat met name om het tracé vanaf Mulderskop tot aan de brug, op deze plek leven een aantal belangrijke populaties van reptielen.

Alternatieven komen niet aan bod

Het geplande verharde fietspad doorkruist leefgebied van beschermde reptielen, de voorgestelde mitigerende maatregelen hebben een onzeker en in ieder geval onvoldoende bewezen effect. Daarmee vormt het fietspad en de aanleg daarvan een ernstige inbreuk op de gunstige staat van instandhouding voor met name de gladde slangenpopulatie op Mulderskop en in het Heumensoord. In de door Bureau Waardenburg uitgevoerde quickscan worden onvoldoende garanties geboden dat de mitigerende maatregelen gaan werken. Bovendien blijven alternatieve tracés, waarbij de gunstige staat van instandhouding wel gewaarborgd, geheel buiten beschouwing, dit omdat het een quickscan voor slechts een variant betreft en niet een uitgebreide natuurtoets

Reptielen en beschikbare informatie, rust- en verblijfplaatsen

Er komen drie soorten van tabel 3 in het plangebied voor (zandhagedis, hazelworm en gladde slang). Aangenomen mag worden dat er in het plangebied nog steeds een kleine

gladde slangenpopulatie voorkomt, daarvoor zijn immers ook recent nog beheersmaatregelen genomen in het kader van het project Heiderijk.

Over de grootte van deze populatie en de ligplaatsen van de individuele dieren (met name drachtige vrouwtjes gladde slang en hazelworm) is geen informatie beschikbaar. Deze informatie is cruciaal voor een juiste beoordeling van de effecten van het fietspad, niet alleen tijdens de aanleg (korte termijn) maar vooral ook op langere termijn.

In het rapport wordt gemeld dat de omgeving van het fietspad geen rust- of verblijfplaats is voor gladde slangen (of andere reptielen), hetgeen een aanname is die niet is gebaseerd op veldgegevens. Vrijwel alle archiefwaarnemingen zijn gedaan aan de voet van de helling. Het is aannemelijk dat gladde slangen zonnen in de directe omgeving van het pad, omdat hazelworm en gladde slang levendbarend zijn hebben ze weliswaar geen nestplaatsen, maar wel degelijk vaste rustplaatsen (om te zonnen) en deze zijn niet in kaart gebracht. Vooral van drachtige vrouwtjes gladde slang is bekend dat deze vaste zonplekken hebben die dagelijks gebruikt worden.

Het rapport focust in hoge mate op de kortstondige effecten van de aanleg zelf (worden rust- of verblijfplaatsen verstoord?), maar de grootste effecten zijn juist na aanleg te verwachten. Hierover blijft het rapport zeer vaag.

Huidig en toekomstige verkeersdruk

Momenteel heeft aan de rand van het ballastbed naast de rails een provisorisch fietspad zich spontaan ontwikkeld. Het paadje is slecht te berijden, waardoor er nu relatief weinig fietsers (vooral mountainbikers) gebruik maken. Er is dus momenteel geen sprake van 'intensief' gebruik door fietsers zoals het rapport beweert.

Het rapport durft zelfs te stellen dat het betonnen fietspad nog wel eens gunstig zou kunnen uitpakken voor de reptielen, omdat het aantal terreinfietsers (bedoeld worden waarschijnlijk mountainbikers) af zou kunnen nemen, want een betonnen fietspad is niet uitdagend genoeg.

De verkeersdruk in de huidige situatie wordt niet vergeleken met de nieuwe situatie, er wordt gesproken over een toename van het fietsverkeer maar deze verwachting wordt nergens gekwantificeerd. Verwacht mag worden dat er een flinke toename van het aantal fietsers zal optreden, met name scholieren zullen in grotere getale gebruik gaan maken van deze verbinding. Omdat er in de toekomst ook een grensoverschrijdende toeristische fietsroute tussen Kranenburg en Nijmegen wordt ingepland zal de verkeersdruk nog verder toenemen.

Over huidig en toekomstig fietsverkeer is meer duidelijkheid en cijfermateriaal gewenst, verharding zal ons insziens leiden tot een sterke verhoging van de verkeersdruk. Op de stelling in het rapport dat de aanrijdingskans voor hazelworm, zandhagedis en gladde slang naar verwachting even groot blijft na aanleg van het fietspad, is uiterst discutabel.

Verkeersslachtoffers en verstoringseffecten

- Voor de langere termijn valt een direct effect te verwachten (met name doodgereden hazelwormen en gladde slangen). De voorgestelde mitigerende maatregelen (aanleg

van plagselhopen op enige afstand van het fietspad, kort houden van een vegetatiestrook van 1 m naast het fietspad) zouden deels kunnen werken maar zijn niet eerder uitgetest en bieden daarmee volstrekt onvoldoende garanties.

- Binnen een straal van 0 tot enkele meters zijn verstoringseffecten te verwachten voor zonnende, drachtige vrouwtjes. Verstoring leidt tot wegvluchten en een verminderd voortplantingssucces of zelfs het mislukken van voortplanting. De voorgestelde mitigerende maatregelen bieden hiervoor geen enkele oplossing noch een garantie.

Samengevat bieden de mitigerende maatregelen geen enkele harde garantie voor reptielen dat er geen effecten zullen optreden.

Uitgebreide toets aan de orde

Gezien deze onzekerheden rondom tabel 3 soorten is het uiterst merkwaardig dat het rapport (een quickscan) concludeert dat er geen ontheffing op de Flora- en Faunawet nodig is. De aanleg en een intensief gebruik van het fietspad vallen immers niet onder bestendig gebruik en beheer maar zijn ruimtelijke ingrepen met gevolgen voor de in het gebied voorkomende tabel 3 soorten. Bovendien wordt het (toch al niet zo grote) leefgebied voor de voorkomende soorten verkleind en versnipperd. Ook hier gaat de quickscan niet verder op in.

Bij een ruimtelijke ingreep met gevolgen voor de in het gebied voorkomende tabel 3 soorten hoort een uitgebreide toets en daarin komen de onder andere gunstige staat van instandhouding van populaties in beeld. Dit is met name van belang voor de gladde slang die maar op 4 plekken in Heumensoord-Mookerheide voorkomt, hiervoor is aantasting van de GSVI aan de orde. In een uitgebreide toets wordt er gekeken of er geen andere alternatieve of bevredigende oplossingen voorhanden zijn.

Dat laatste is naar onze mening stellig het geval, 30-40 meter verder naar het zuiden ligt een prima alternatief dat het leefgebied van reptielen ongemoeid laat. Dit schelpenpad vormt een prima alternatief. Dit alternatief wordt niet in de quickscan behandeld omdat deze louter focust op één variant, pal naast het spoor.

Dit vormt dan ook het een belangrijk kritiekpunt: waarom worden er risico's genomen met de reptielenpopulaties als er geen garanties zijn voor succesvolle mitigerende maatregelen en als er goede, gegarandeerd onschadelijke alternatieven voorhanden zijn op 35 meter afstand. Deze vraag wordt in de quickscan in ieder geval niet behandeld.

Concluderend zijn we van mening dat er niet de juiste afwegingen zijn gemaakt en dat met name de Gunstige Staat van Instandhouding voor de gladde slang in het geding is. Het effect van de voorgestelde compenserende maatregelen is onvoldoende en daarmee niet gegarandeerd.

Wij concluderen dat er een uitgebreide toetsing aan de orde is voor een ontheffing op de Flora- en Faunawet. De quickscan schiet hiervoor ernstig te kort, de conclusie dat er geen

ontheffingsaanvraag nodig is voor een dergelijke ingreep is onvoldoende gemotiveerd en afgewogen.

Met het Heiderijkproject wordt beoogd het leefgebied van o.a. reptielen te beschermen, verbeteren en uit te breiden. Om die reden is destijds ook de spoorkuil in het kader van dit project opgeschoond. Met inzet van begrazing en vrijwillig landschapsbeheer wordt sindsdien gewerkt aan het optimaliseren van dit leefgebied. Wij pleiten ervoor om het herstelproject juist een kans te geven, tijd te gunnen en niet te ondermijnen met tegenstrijdige maatregelen. Dus geen aanleg van een betonnen fietspad in de spoorkuil, en bij voorkeur ook het huidige paadje afsluiten voor alle verkeer met uitzondering van voetgangers.

Wij verzoeken u te reageren op genoemde bezwaren en vragen, alsmede een uitgebreide toetsing te laten uitvoeren in verband met het voorkomen van streng beschermde soorten van bijlage 3 van de Flora- en Faunawet. In het geval dat er niet op de bezwaren wordt ingegaan zien wij ons genoodzaakt om de Rijksdienst voor ondernemend Nederland (RVO, de voormalige Dienst Regelingen) in te schakelen voor een handhavingsverzoek voor de Flora- en Faunawet.

Hoogachtend

RAVON Gelderland
Raymond Creemers

Werkgroep Milieubeheer Groesbeek
Jo de Valk

Cc: Staatsbosbeheer (Arjan Snel & Harry Woesthuis)